

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **Ing. B. F.**, zast. JUDr. Anitou Nejedlou, advokátkou, se sídlem Nám. E. Husserla 16a, Prostějov, proti žalovanému: **Městský úřad v Prostějově**, se sídlem Nám. T. G. Masaryka 12-14, Prostějov, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 24. 7. 2007, č. j. 30 Ca 123/2007 – 24,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupkyni žalobce advokátce JUDr. Anitě Nejedlé **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 2873 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojil proti usnesení Krajského soudu v Brně (dále také jen „krajský soud“) ze dne 24. 7. 2007, č. j. 30 Ca 123/2007 – 24, (dále jen „napadené usnesení“), kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti nečinnosti žalovaného ve věci vydání rozhodnutí o dávce sociální péče.

V **žalobě** ze dne 27. 4. 2007 (dle podacího razítka doručené krajskému soudu dne 2. 5. 2007) stěžovatel uvedl, že se v souvislosti s propuštěním z posledního zaměstnání po vypršení podpůrní doby spojené s výplatou podpory v nezaměstnanosti ocitl v hmotné nouzi. Rozhodnutím ze dne 18. 8. 1999, č. j. 4984/99 mu byla přiznána dávka sociální péče. Jak stěžovatel tvrdí, nárok na dávku sociální péče mu dosud nezanikl. V únoru 2007 stěžovatel ve své žádosti o sociální poradenství výslovně upozornil vedoucí odboru sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje na pomíjení svého podání ze dne 29. 4. 2006. Do data podání žaloby však žádné správní řízení v této věci zahájeno nebylo. Proto stěžovatel navrhl,

aby krajský soud rozhodl, že žalovaný je povinen vydat ve věci vedené žalovaným naposledy pod č. j. 5801/2000 dříve označené č. j. 4984/99 (1) rozhodnutí ve věci dávky sociální péče.

O žalobě rozhodl krajský soud napadeným **usnesením**, kterým žalobu odmítl a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění tohoto usnesení uvedl, že stěžovatel se stejnou žalobou ze stejného dne 27. 4. 2007, domáhal u Krajského soudu v Ostravě posouzení téže věci. Z přípisu žalovaného krajský soud zjistil, že tato žaloba byla doručena Krajskému soudu v Ostravě dne 2. 5. 2007. Rovněž tak z vyjádření žalovaného vyplynulo, že Krajský soud v Ostravě přípisem ze dne 23. 5. 2007, sp. zn. 38 Cad 8/2007, si vyžádal od žalovaného předložení správních spisů, vyjádření k podané žalobě a stanovisko v otázce rozhodnutí o věci samé bez jednání. Z toho krajský soud dovodil, že u Krajského soudu v Ostravě již v téže věci probíhá řízení, a proto žalobu v souladu s ustanovením § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) odmítl.

V **kasační stížnosti** proti napadenému usnesení stěžovatel uvedl, že proti němu brojí z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnosti odmítnutí návrhu. Poukázal především na to, že z dikce zákona plyne, že překážka probíhajícího soudního řízení zde musí být dána již v okamžiku doručení návrhu. Jinými slovy, odmítnutí žaloby musí předcházet jiná žaloba v totožné věci. V dané věci však byla obě soudní řízení v souladu s ustanovením § 32 s. ř. s. zahájena přesně v jeden a tentýž den, tj. 2. 5. 2007. Proto nelze určit, které z těchto dvou duplicitních soudních řízení bylo zahájeno dříve. To krajský soud v odůvodnění napadeného usnesení zcela pominul a svůj postup nijak neobjasnil. Postup soudu v posuzované věci tak byl podle stěžovatele nezákonný. Dále stěžovatel namítal, že mu krajský soud poskytl vyjádření žalovaného až po doručení napadeného usnesení, a to až na základě jeho výslovného požádání. Třetí námitkou stěžovatele je tvrzení, že krajský soud byl při rozhodování věci nesprávně obsazený, když namísto specializovaného samosoudce rozhodoval senát. Navíc nebylo zřejmé, z jakého důvodu bylo složení senátu jiné než v rozvrhu práce pro rok 2007. Stěžovatel na okraj této námítky uvedl, že ačkoliv se podle jeho názoru jedná o zmatečnost řízení před soudem spočívající v nesprávném obsazení soudu, přichází podle jeho mínění do úvahy pouze tvrzená nezákonnost usnesení o odmítnutí žaloby. V poslední kasační námitce stěžovatel uvedl, že jedno z probíhajících soudních řízení pravděpodobně trpí další procesní vadou, a to nedostatkem místní příslušnosti soudu. Přitom vyjádřil přesvědčení, které podpořil i odkazem na bod 7 přílohy č. 2 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, náleží podle kritéria sídla žalovaného příslušnost k projednání této věci Krajskému soudu v Brně. Na základě těchto důvodů požádal stěžovatel o zrušení napadeného usnesení a zároveň o to, aby Nejvyšší správní soud v Brně určil místně příslušný soud. Přitom rovněž požádal o ustanovení advokáta.

Z **vyjádření žalovaného** ke kasační stížnosti ze dne 21. 9. 2007 vyplývá následující. Žalovaný uvedl, že jak Krajský soud v Brně, tak i Krajský soud v Ostravě přijaly dne 2. 5. 2007 totožné žaloby stěžovatele. Dle názoru žalovaného však Krajský soud v Ostravě zahájil řízení dříve, neboť svým dožádáním ze dne 23. 5. 2007 učinil jiné nezbytné úkony pro řízení. Proto podle názoru žalovaného krajský soud postupoval správně, když žalobu odmítl. Dále uvedl, že případnou zmatečnost v řízení způsobil stěžovatel svými podáními. Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Ze soudního spisu vyplynuly následující skutečnosti relevantní pro posouzení věci.

Ve vyjádření žalovaného k žalobě ze dne 11. 7. 2007 je uvedeno, že žalobce podal totožnou žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, která je tamtéž vedena pod spisovou značkou

č. 38 Cad 8/2007. Dále soudu sdělil, že spisová dokumentace se toho času nalézá u Krajského soudu v Ostravě, kam ji postoupil Krajský úřad Olomouckého kraje, u něhož se tato zrovna nalézala z důvodu vedení odvolacího řízení v jiné stěžovatelově věci. Žalovaný navrhl, aby krajský soud řízení zastavil, anebo řízení přerušil do doby rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě.

V příloze vyjádření žalovaného se nachází kopie žaloby ze dne 27. 4. 2007 na nečinnost odboru sociálních věcí Městského úřadu v Prostějově ve věci vedené pod č. j. 5801/2000. Dle otisku podacího razítka Krajského soudu v Ostravě (pobočka Olomouc) byla tato žaloba doručena tomuto soudu dne 2. 5. 2007. Žaloba je totožná se žalobou podanou u krajského soudu v posuzované věci.

Dotazem na Krajský soud v Brně Nejvyšší správní soud zjistil, že Krajskému soudu v Brně byla Krajským soudem v Ostravě postoupena podle ustanovení § 7 odst. 5 s. ř. s. žaloba ze dne 27. 4. 2008. Řízení o této žalobě vede krajský soud pod sp. zn. 32 Cad 8/2007, přičemž v současné době je přerušeno do doby skončení řízení před Nejvyšším správním soudem v této věci podle ustanovení § 48 odst. 2 písm. f) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému usnesení přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlídnout z úřední povinnosti; vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

Nejvyšší správní soud předně považuje za vhodné vyložit význam stěžovatelem namítaného kasačního důvodu vymezeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. K tomu Nejvyšší správní soud obecně uvádí, že nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu může spočívat především v nesprávném posouzení důvodu, pro nějž soud návrh odmítnul. V posuzované věci byla tímto důvodem, s nímž soudní řád správní spojuje odmítnutí návrhu, tzv. překážka litispendence, neboli zahájení řízení v téže věci u jiného soudu (překážka probíhajícího řízení o téže věci). Krajský soud dospěl k závěru, že za situace, kdy u Krajského soudu v Ostravě probíhalo řízení o téže žalobě a tento soud měl k dispozici i správní spis žalovaného, je třeba duplicitní žalobní podání odmítnout. Nejvyšší správní soud se proto zabýval pouze otázkou správnosti odmítnutí žaloby.

V posuzované věci je třeba v rámci stěžovatelem uplatněného kasačního důvodu posoudit dvě jeho klíčové námitky, které vznesl ve své kasační stížnosti. Jedná se především o námitku nesprávné místní příslušnosti krajského soudu a námitku nesprávného obsazení soudu, která měla podle stěžovatele za následek nezákonnost napadeného usnesení jako takového. Dále považuje Nejvyšší správní soud za nutné se vyjádřit k stěžovatelovým námitkám proti způsobu, jakým Krajský soud v Brně vyřešil problém litispendence v posuzované věci.

Místní příslušnost krajského soudu k projednání věcí ve správním soudnictví je řešena pomocí pravidel uvedených v ustanovení § 7 s. ř. s. Podle § 7 odst. 1 s. ř. s. obecně platí, že nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v posledním stupni nebo jinak zasáhl

do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Výjimky z tohoto pravidla, které se týkají určitých typů věcí, stanovují následující odstavce 3 a 4. První výjimkou jsou věci důchodového pojištění, úrazového pojištění, důchodového zabezpečení a dávek podle zvláštních předpisů vyplácených spolu s důchody, v nichž je k řízení příslušný krajský soud, v jehož obvodu má navrhovatel bydliště, popřípadě v jehož obvodu se zdržuje. Druhou výjimkou z obecného pravidla místní příslušnosti dle sídla žalovaného jsou věci nemocenského pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v nichž je k řízení příslušný krajský soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci rozhodl v prvním stupni.

V posuzované věci se jednalo o žalobu na nečinnost správního orgánu prvního stupně, který podle názoru stěžovatele měl rozhodnout ve věci přiznání dávky sociální péče (podle nové právní úpravy se jedná o dávky pomoci v hmotné nouzi). Příslušná část s. ř. s. upravující žalobu na nečinnost (tj. část třetí, hlava druhá, díl druhý – „Ochrana proti nečinnosti“) neobsahuje žádné speciální pravidlo upravující místní příslušnost krajského soudu pro řízení v těchto věcech. Právní vztahy sociální péče (tj. nově konkrétněji pomoci v hmotné nouzi) nejsou uvedeny v ustanoveních § 7 odst. 3 a 4 jako výjimky z pravidla příslušnosti krajského soudu dle místa sídla žalovaného. Jelikož žalovaným je v řízení o žalobě proti nečinnosti správního orgánu ten správní orgán, o kterém je v žalobě tvrzeno, že měl vydat rozhodnutí či provést jiný úkon, je třeba určit příslušnost podle místa sídla žalovaného v této věci. Podle ustanovení § 11 odst. 2 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, určuje obvody krajských soudů příloha č. 2 tohoto zákona. Podle bodu 7 této přílohy platí, že do obvodu Krajského soudu v Brně náleží mj. i obvod Okresního soudu v Prostějově. Jelikož žalovaným byl dle žalobního tvrzení stěžovatele Městský úřad v Prostějově, který podle jeho názoru měl vydat rozhodnutí o dávce sociální péče, uzavírá Nejvyšší správní soud, že příslušným soudem k projednání stěžovatelovy žaloby na nečinnost žalovaného je Krajský soud v Brně.

Další námitku, v níž stěžovatel brojil proti nesprávnému obsazení krajského soudu, posoudil Nejvyšší správní soud jako částečně oprávněnou. Složení krajského soudu při rozhodování věcí ve správním soudnictví upravuje ustanovení § 31 s. ř. s., podle něhož platí, že krajský soud rozhoduje ve specializovaných senátech složených z předsedy a dvou soudců, nestanoví-li zákon jinak. Výjimku z tohoto pravidla představují věci důchodového pojištění, důchodového zabezpečení, nemocenského pojištění, nemocenské péče v ozbrojených silách, uchazečů o zaměstnání a jejich podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci podle předpisů o zaměstnanosti, **sociální péče** a státní sociální podpory, ve věcech přestupků, mezinárodní ochrany, jakož i další věci, o nichž tak stanoví zvláštní zákon. V těchto věcech rozhoduje specializovaný samosoudce. Zákon tedy odlišuje skupinu řízení týkajících se určité oblasti právních vztahů, pro něž stanovuje odlišné obsazení soudu. Přitom není vůbec rozhodné, o jaký typ řízení ve správním soudnictví se jedná (tj. žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, proti nečinnosti či proti nezákonnému zásahu), rozhodné je pouze to, zda se žalobní podání týká okruhu právních vztahů vymezených v ustanovení § 31 odst. 2 s. ř. s. Jestliže se tedy v posuzované věci jednalo o žalobu proti nečinnosti žalovaného v oblasti rozhodování o dávkách sociální péče, je v souladu s citovanou právní úpravou nutno uzavřít, že se jedná o věc náležející do rozhodování specializovaného samosoudce, a nikoliv specializovaného senátu krajského soudu. Nejvyšší správní soud proto přisvědčil stěžovateli v tom, že o odmítnutí jeho žaloby měl rozhodovat Krajský soud v Brně specializovaným samosoudcem.

Otázku nesprávného obsazení soudu Nejvyšší správní soud řešil ve své předchozí judikatuře již vícekrát. Dovodil, že samotné nesprávné obsazení soudu je sice vždy nezákonností, ale ne vždy při něm dochází k zásahu do veřejných subjektivních práv účastníka řízení. Ve svém rozsudku ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 5/2003 – 32, (přístupný na www.nssoud.cz)

dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že v situaci, kdy místo samosoudce rozhodoval senát, jde sice také o nesprávné obsazení soudu, ale není to vadou takové intenzity, která by sama o sobě byla důvodem pro zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně. V takovém případě není žalobce nikterak krácen na svých subjektivních právech veřejnoprávního charakteru. Nejvyšší správní soud konstatuje, že v posuzované věci jde o případ téhož druhu. O odmítnutí žaloby stěžovatele rozhodl specializovaný senát Krajského soudu v Brně, nikoliv specializovaný samosoudce, kterým měl být krajský soud správně obsazen. Proto je zapotřebí využít pohledu založeného na argumentu a *minori ad maius* (tj. od menšího k většímu): tam, kde může o věci v souladu se zákonem rozhodnout specializovaný samosoudce, není důvod, aby o téže věci (byť formálně procesně nesprávně) nemohlo rozhodnout větší kolegium specializovaných soudců, tedy tříčlenný senát. Nejvyšší správní soud podotýká, že stěžovatel nemohl být tímto nesprávným postupem krajského soudu nijak poškozen.

Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že přes oprávněnost stěžovatelovy námitky nezakládá tato procesní vada nezákonnost takové intenzity, kvůli níž by musel napadené usnesení krajského soudu zrušit.

Na závěr považuje Nejvyšší správní soud za vhodné vyjádřit se ke stěžovatelovým námitkám mířícím k charakteru překážky litispendence a správnému procesnímu postupu krajského soudu v případě, že obě stěžovatelovy žaloby byly doručeny oběma krajským soudům ve stejný den, tj. 2. 5. 2007. Soudní řád správní na rozdíl od civilního procesu spojuje s překážkou litispendence ten následek, že soud žalobu odmítne [§ 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], jestliže v téže věci již řízení u soudu probíhá. Společnou s civilní úpravou je obecná podstata této překážky v postupu řízení, která spočívá v tom, že není možné, aby v téže věci probíhalo zároveň více řízení. Pro posouzení překážky litispendence je tak rozhodný stav řízení později zahájeného v době vyhlášení usnesení, jímž se žaloba odmítá (s. ř. s.) či řízení zastavuje (o.s.ř.), nikoliv stav v době zahájení řízení (k tomu blíže Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 374 – 375, dále také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2004, č. j. 4 Azs 189/2004 - 49, přístupný na www.nssoud.cz). V posuzované věci nebylo zřejmé, které z probíhajících řízení je pozdější, neboť obě řízení byla zahájena téhož dne. Krajský soud v Brně však z vyjádření žalovaného zjistil, že Krajský soud v Ostravě činí ve věci procesní úkony a dovedl, že Krajský soud v Ostravě jako místně nepříslušný soud bude postupovat podle ustanovení § 7 odst. 5 s. ř. s. a postoupí mu žalobu k vyřízení. Nejvyšší správní soud musí připustit, že postup Krajského soudu v Brně byl poněkud ukvapený, když tento soud nevyčkal s procesním řešením věci na to, až mu bude věc vedená u Krajského soudu v Ostravě skutečně postoupena. Ovšem vzhledem k tomu, že stěžovatel nebyl tímto postupem Krajského soudu v Brně nijak postižen na svém právu přístupu k soudu a projednání své věci, nejedná se podle názoru Nejvyššího správního soudu o takový procesní nedostatek, který by způsoboval nezákonnost napadeného usnesení. Podmínky pro odmítnutí žaloby z důvodu litispendence ve věci byly dány a Krajský soud v Brně tak postupoval správně, když žalobu stěžovatele z tohoto důvodu odmítl v souladu s ustanovením § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Po nabytí právní moci tohoto rozsudku bude moci krajský soud pokračovat v přerušném řízení o žalobě postoupené Krajským soudem v Ostravě a rozhodnout ve věci.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji jako takovou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Odměna zástupkyni stěžovatele, advokátce JUDr. Anitě Nejedlé, byla stanovena v souladu s jejím sděleními ze dne 17. 3. 2008 a 7. 4. 2008 a skutečnostmi zřejmými ze spisu, a to za dva úkony právní služby podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b), c) vyhlášky

č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Tyto úkony právní služby spočívaly v převzetí a přípravě zastoupení, poradě s klientem ze dne 2. 1. 2007 s tím, že studium spisu dne 12. 3. 2008 bylo podřazeno v souladu s dosavadní judikaturou NSS pod úkon právní služby uvedený v § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu. Za každý z těchto úkonů započítal Nejvyšší správní soud zástupkyni stěžovatele sazbu 500 Kč podle ustanovení § 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bod 2 advokátního tarifu, neboť věc, v níž stěžovatele zastupovala, spadá do kategorie věcí sociální péče. Dále přiznal zástupkyni stěžovatele ke každému úkonu právní služby režijní paušál ve výši 300 Kč podle ustanovení § 13 odst. 3 advokátního tarifu, tedy celkem 600 Kč za dva úkony právní služby. Kromě toho si zástupkyně stěžovatele uplatnila i nárok na náhradu cestovních výdajů, které musela vynaložit na cestu z místa sídla své advokátní kanceláře do Brna za účelem prostudování spisu. Tyto náklady vyčíslila na celkem na 873 Kč za 138 km. Nejvyšší správní soud započítal na náhradě cestovních výdajů zástupkyni stěžovatele v souladu s ustanovením § 13 odst. 4 advokátního tarifu a podle ustanovení § 157 odst. 4 písm. b) zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoníku práce“), základní náhradu ve výši 4,10 Kč/km, tedy celkem 565,80 Kč, a dále podle ustanovení § 158 odst. 2 a 3 zákoníku práce náhradu za spotřebované pohonné hmoty. Tu Nejvyšší správní soud vypočítal z průměrné spotřeby paliva u vozidla Ford Focus, SPZ X (kopie velkého technického průkazu založena ve spise), která činí 7,2 l/100 km. Jelikož zástupkyně stěžovatele nedoložila doklad o nákupu pohonných hmot v souvislosti s cestou k Nejvyššímu správnímu soudu do Brna, započítal jí Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 2 vyhlášky č. 357/2007 Sb. paušální částku 30,90 Kč/l benzínu Natural 95. Z toho vyplývá, že náhrada za spotřebované pohonné hmoty činí součin množství spotřebovaného paliva (9,94 l na 138 km) a paušální ceny za litr (30,90 Kč), tedy 307,20 Kč. Celkem tedy náhrada za cestovní výdaje činí 873 Kč. Sdělením ze dne 7. 4. 2008 zástupkyně stěžovatele uplatnila rovněž náhradu za ztrátu času ve výši 400 Kč (4 x 30 min po 100 Kč). Nejvyšší správní soud přiznal i tuto částku, a to v souladu s ustanovením § 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu. Odměna stanovená zástupkyni stěžovatele činí v celkové výši 2873 Kč (1000 + 600 + 873 + 400). Jelikož zástupkyně stěžovatele není plátcem DPH, odměna jí o částku DPH nebyla zvýšena. Odměna bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku na účet zástupkyně stěžovatele uvedený na č. l. 48 spisu.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. října 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu